

**VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS VIRŠININKO**

**Į S A K Y M A S
DĖL VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS ADMINISTRUOJAMŲ
PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ ADMINISTRAVIMO
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2009 m. spalio 30 d. Nr. VA-78
Vilnius

Vadovaudamasis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110 (Žin., 1997, Nr. [87-2212](#); 2004, Nr. 82-2966), 18.11 punktu ir siekdamas užtikrinti sklandų Lietuvos Respublikos privalomojo sveikatos draudimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. [55-1287](#); 2002, Nr. [123-5512](#)) 18 straipsnio 1 dalies nuostatų įgyvendinimą:

1. T v i r t i n u Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamų privalomojo sveikatos draudimo įmokų administravimo taisykles (toliau – taisyklės, pridedama).

2. Pavedu apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų viršininkams užtikrinti, kad būtų laikomasi šiuo įsakymu patvirtintų taisyklių nuostatų.

3. N u s t a t a u, kad:

3.1. šio įsakymo vykdymą kontroliuoja Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko pavaduotojas Gediminas Vyšniauskis;

3.2. šiuo įsakymu patvirtintos taisyklės taikomos mokant 2009 metų privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

4. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2006 m. balandžio 11 d. įsakymą Nr. VA-37 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo įmokų administravimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [43-1582](#)).

VIRŠININKAS

MODESTAS KASELIAUSKAS

SUDERINTA SU:

Lietuvos Respublikos finansų ministerija

2009-10-08 raštu Nr. 14.16-01-6K-0909791

Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2009-06-05 raštu Nr. 4K-212-3492

PATVIRTINTA

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų
ministerijos viršininko

2009 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. VA-78

VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS ADMINISTRUOJAMŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ ADMINISTRAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamų privalomojo sveikatos draudimo įmokų administravimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato privalomojo sveikatos draudimo įmokų, kurias, remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. [55-1287](#); 2002, Nr. [123-5512](#); toliau – SDĮ) 18 straipsnio 1 dalies nuostatomis, administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija, lengvatų taikymo, deklaravimo, apskaičiavimo, sumokėjimo ir išieškojimo tvarką. Taisyklės parengtos remiantis SDĮ nuostatomis.

2. Taisyklės netaikomos Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. [17-447](#); 2004, Nr. [171-6295](#)) nustatyta tvarka administruojamoms privalomojo sveikatos draudimo įmokoms.

3. Taisyklės netaikomos papildomam (savanoriškam) sveikatos draudimui, kadangi papildomo (savanoriško) sveikatos draudimo sumų administravimas pagal draudimo sutartis nepriklauso Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos) kompetencijai, o nesumokėtos įmokos nėra išieškomos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. [63-2243](#)) nustatyta tvarka.

4. Taisyklėse mokestinis laikotarpis yra kalendorinių metų mokestinis laikotarpis.

II. ASMENYS, DRAUDŽIAMI PRIVALOMUOJU SVEIKATOS DRAUDIMU

5. Privalomuoju sveikatos draudimu, atsižvelgiant į SDĮ 6 straipsnio 1 ir 2 dalis, yra draudžiami:

5.1. Lietuvos Respublikos piliečiai ir užsieniečiai, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje;

5.2. laikinai Lietuvos Respublikoje gyvenantys užsieniečiai, jeigu jie teisėtai dirba Lietuvos Respublikoje, bei nepilnamečiai jų šeimos nariai;

5.3. užsieniečiai, nurodyti SDĮ 6 straipsnio 4 dalies 17 ir 18 punktuose.

6. Lietuvos Respublikos piliečiai, nuolat ar laikinai gyvenantys šalyse, su kuriomis Lietuvos Respublika yra sudariusi tarptautines sutartis dėl privalomojo sveikatos draudimo, ir šių šalių piliečiai, nuolat ar laikinai gyvenantys Lietuvos Respublikoje, draudžiami privalomuoju sveikatos draudimu šių sutarčių nustatyta tvarka.

III. VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS ADMINISTRUOJAMŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖTOJAI

7. Asmenys, kurie moka Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamas privalomojo sveikatos draudimo įmokas:

7.1. fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų;

7.2. fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus;

7.3. fiziniai asmenys, kurie yra individualių įmonių savininkai;

- 7.4. fiziniai asmenys, kurie yra ūkinių bendrijų nariai;
- 7.5. fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią žemės ūkio veiklą;
- 7.6. nuolatiniai Lietuvos gyventojai, kurie gauna kitų, negu SDĮ 17 straipsnio 1–6 dalyse nurodyta, pajamų, nuo kurių Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. [73-3085](#), toliau – GPMĮ) nustatyta tvarka turi būti išskaičiuotas ir (ar) sumokėtas gyventojų pajamų mokestis.
- 7.7. fiziniai asmenys, savarankiškai mokantys privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

IV. ASMENŲ, VYKdanČIŲ INDIVIDUALIĄ VEIKLĄ NEĮSIGIJUS VERSLO LIUDIJIMŲ (IŠSKYRUS ŽEMĖS ŪKIO VEIKLĄ VYKdanČIUS ASMENIS), PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

8. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų, moka 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo per kalendorinius metus gautų individualios veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų.

9. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų, kas mėnesį moka avansines 9 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

10. Privalomojo sveikatos draudimo įmokos pradedamos skaičiuoti nuo to mėnesio, kada įregistruojama individuali veikla.

11. Avansinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

12. Jeigu asmenys vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimo nepilną mėnesį, už tą mėnesį turi būti sumokama mėnesinė taisyklių 9 punkte nurodyto dydžio avansinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka.

13. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių avansines įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

14. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų, gali avansinių įmokų nemokėti tais mėnesiais, kuriais jie bent vieną to mėnesio dieną gauna pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse arba (ir) bent vieną to mėnesio dieną priklauso bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai (šių kategorijų sąrašas pateiktas taisyklių XVII skyriuje) – tokie asmenys privalomojo sveikatos draudimo įmokas sumoka taisyklių 15 punkte nustatyta tvarka.

Pavyzdys

Asmuo 2009 m. pradžioje dirba pagal darbo sutartį, tačiau atleidžiamas iš darbo 2009 m. kovo 3 dieną, o nuo 2009 m. kovo pabaigos iki 2009 m. gruodžio mėnesio vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimo. Šis asmuo avansinės privalomojo sveikatos draudimo įmokos už kovo mėnesį mokėti neprivalo, jis pirmąją avansinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką privalo sumokėti už balandžio mėnesį (iki balandžio 30 dienos).

15. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų, pasibaigus kalendoriniams metams perskaičiuoja privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir, jei reikia, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos primoka skirtumą, kad jų metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka sudarytų **9 procentus** nuo per kalendorinius metus gautų individualios veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų.

16. Fizinių asmenų, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų, bendra metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, išskyrus asmenis, kurie per tą mokestinį laikotarpį dar kartu gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausė bent vienai asmenų, išvardytų 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai arba (ir) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

17. Fiziniams asmenims, kurie vykdo individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų, nustatyta maksimali metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka skaičiuojama nuo individualios veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų sumos, ne didesnės kaip 48 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma.

Pavyzdys

2008 m. gruodžio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl einamųjų 2009 metų draudžiamųjų pajamų dydžio patvirtinimo“ Nr. 1367 (Žin., 2008, Nr. [150-6100](#)) 2009 m. patvirtintas draudžiamųjų pajamų dydis – 1488 Lt, todėl maksimali metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už 2009 m. skaičiuojama nuo individualios veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų sumos, ne didesnės nei 71 424 Lt (48×1488 Lt), ir yra lygi 6428 Lt (9 procentai $\times$ 71 424 Lt).

18. Tais atvejais, kai individualią veiklą vykdančias asmenys gauna individualios veiklos nenukirsto miško, apvaliosios medienos pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų arba netauriųjų metalų laužo pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybės pajamų, kurios priskiriamos A klasės pajamoms, 6 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmoką nuo šių pajamų išskaito ir sumoka pajamas išmokėjęs juridinis ar fizinis asmuo taisyklių XII skyriaus 77 punkte nustatyta tvarka. Šiame punkte nurodyti individualią veiklą vykdančias asmenys avansinių privalomojo sveikatos draudimo įmokų gali nemokėti už tuos mėnesius, kuriais privalomojo sveikatos draudimo įmoką nuo A klasės pajamų išskaito ir sumoka pajamas išmokėjęs juridinis ar fizinis asmuo taisyklių XII skyriaus 77 punkte nustatyta tvarka. Šiame punkte nurodyti individualią veiklą vykdančias asmenys pasibaigus kalendoriniams metams perskaičiuoja privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir, jei reikia, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos primoka skirtumą, kad jų metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka sudarytų **9 procentus** nuo per kalendorinius metus gautų individualios veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų, tačiau nevirsytų taisyklių 17 punkte nurodyto dydžio.

V. ASMENŲ, VYKdanČIŲ INDIVIDUALIĄ VEIKLĄ ĮSIGIJUS VERSLO LIUDIjIMUS, PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

19. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus, kas mėnesį moka fiksuotas 9 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

20. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą įsigijus daugiau nei vieną verslo liudijimą, šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka kas mėnesį moka taisyklių 19 punkte nurodyto dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmoką.

21. Privalomojo sveikatos draudimo įmokos šioje draudžiamųjų kategorijoje skaičiuojamos verslo liudijimo galiojimo laikotarpiu. Fiziniai asmenys, įsigiję verslo liudijimus laikotarpiui, trumpesniam nei vienas mėnuo, už šį laikotarpį moka mėnesinę, 19 punkte nurodyto dydžio, privalomojo sveikatos draudimo įmoką.

22. Privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

23. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

24. Fiziniai asmenys, kurie vykdo individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus, gali įmokų nemokėti tais mėnesiais, kuriais jie bent vieną to mėnesio dieną gauna pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse arba (ir) bent vieną to mėnesio dieną priklauso bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai – įmokas už šiuos mėnesius jie turi teisę sumokėti kartą per metus, tačiau ne vėliau kaip iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos.

25. Fizinį asmenų, kurie visą mokestinį laikotarpį vykdė individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus, metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, neatsižvelgiant į tai, ar šie asmenys per tą mokestinį laikotarpį dar kartu gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausė bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai arba (ir) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

26. Fiziniai asmenys, įsigiję verslo liudijimus ir fiksuotą gyventojų pajamų mokestį už juos sumokėję iki 2008 m. gruodžio 31 d., yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu iki 2009 m. sausio 1 d. galiojusių SDĮ nuostatų nustatyta tvarka.

VI. INDIVIDUALIŲ ĮMONIŲ SAVININKŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

27. Individualių įmonių savininkai (toliau – II savininkai) patys už save moka 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo per kalendorinius metus iš tokios individualios įmonės apmokestinto pelno gautų pajamų.

28. II savininkai kas mėnesį patys už save moka avansines 9 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

29. Privalomojo sveikatos draudimo įmokos pradedamos skaičiuoti nuo to mėnesio, kada individuali įmonė įregistruojama Mokesčių mokėtojų registre; už šį mėnesį II savininkai privalo sumokėti mėnesinę taisyklių 28 punkte nurodyto dydžio avansinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką.

30. Avansinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

31. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių avansines įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

32. II savininkai gali avansinių įmokų kas mėnesį nemokėti tais mėnesiais, kuriais jie bent vieną to mėnesio dieną gauna pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse arba (ir) bent vieną to mėnesio dieną priklauso bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai – tokie asmenys privalomojo sveikatos draudimo įmokas sumoka taisyklių 33 punkto nustatyta tvarka.

Pavyzdys

Asmuo 2009 m. pradžioje dirba pagal darbo sutartį, tačiau atleidžiamas iš darbo 2009 m. kovo 3 dieną, o nuo 2009 m. kovo pabaigos iki 2009 m. gruodžio mėnesio yra individualios įmonės savininkas. Šis asmuo avansinės privalomojo sveikatos draudimo įmokos už kovo mėnesį mokėti neprivalo, jis pirmąją avansinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką privalo sumokėti už balandžio mėnesį (iki balandžio 30 dienos).

33. II savininkai, pasibaigus kalendoriniams metams perskaičiuoja privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir, jei reikia, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos primoka skirtumą, kad jų metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka sudarytų **9 procentus** nuo per kalendorinius metus iš tokios individualios įmonės apmokestinto pelno gautų pajamų.

34. II savininkų bendra metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, išskyrus asmenis, kurie dar kartu tą mokestinį laikotarpį gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausė bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai arba (ir) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

35. II savininkai, kurie gauna pajamų ne iš pelno mokesčiu apmokestinto pelno, nuo šių pajamų moka 6 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas taisyklių XII skyriaus 76 punkte nustatyta tvarka.

VII. ŪKINIŲ BENDRIJŲ NARIŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

36. Ūkinių bendrijų nariai (toliau – ŪB nariai) patys už save moka 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo per kalendorinius metus iš tokios ūkinės bendrijos apmokestinto pelno gautų pajamų.

37. ŪB nariai kas mėnesį patys už save moka avansines 9 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

38. Privalomojo sveikatos draudimo įmokos pradedamos skaičiuoti nuo to mėnesio, kai asmenys tampa ŪB nariais; už šį mėnesį ŪB nariai privalo sumokėti mėnesinę taisyklių 37 punkte nurodyto dydžio avansinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką.

39. Avansinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

40. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių avansines įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

41. ŪB nariai gali avansinių įmokų kas mėnesį nemokėti tais mėnesiais, kuriais jie bent vieną to mėnesio dieną gauna pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse arba (ir) bent vieną to mėnesio dieną priklauso bent vienai asmeniui, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai, – tokie asmenys privalomojo sveikatos draudimo įmokas sumoka taisyklių 42 punkto nustatyta tvarka.

Pavyzdys

Asmuo 2009 m. pradžioje dirba pagal darbo sutartį, tačiau atleidžiamas iš darbo 2009 m. kovo 3 dieną, o nuo 2009 m. kovo pabaigos iki 2009 m. gruodžio mėnesio yra ŪB narys. Šis asmuo avansinės privalomojo sveikatos draudimo įmokos už kovo mėnesį mokėti neprivalo, jis pirmąją avansinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką privalo sumokėti už balandžio mėnesį (iki balandžio 30 dienos).

42. ŪB nariai pasibaigus kalendoriniams metams perskaičiuoja privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir, jei reikia, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos, primoka skirtumą, kad jų metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka sudarytų **9 procentus** nuo per kalendorinius metus iš tokios ūkinės bendrijos apmokestinto pelno gautų pajamų.

43. ŪB narių bendra metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, išskyrus asmenis, kurie per tą mokestinį laikotarpį dar kartu gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausę bent vienai asmeniui, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai arba (ir) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

44. ŪB nariai, kurie gauna pajamų ne iš pelno mokesčiu apmokestinto pelno, nuo šių pajamų moka 6 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas taisyklių XII skyriaus 76 punkte nustatyta tvarka.

VIII. ŪKININKŲ IR KITŲ ŽEMĖS ŪKIO VEIKLĄ VYKdanČIŲ GYVENTOJŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKOS

45. Ūkininkų ir kitų žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų (toliau – žemės ūkio veiklą vykdančys gyventojai) privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydis priklauso nuo šių gyventojų žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominio dydžio, išreikšto europinio dydžio vienetais.

46. Europinio dydžio vienetas (toliau – EDV) – žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominio

dydžio matavimo vienetas Europos Sąjungoje. Žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis apskaičiuojamas vadovaujantis Žemės ūkio valdų, ūkininkų ūkių ir ūkinius gyvūnus įregistravusių subjektų ūkių, kurie neįregistruoti Žemės ūkio ir kaimo verslo ar Ūkininkų ūkių registruose, ekonominio dydžio, išreikšto europinio dydžio vienetais, skaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 3D-521 (žemės ūkio ministro 2009 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. 3D-39 redakcija (Žin., 2009, Nr. [11-419](#))).

47. Už žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominio dydžio, išreikšto EDV, nustatymą yra atsakinga valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

48. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, norėdami sužinoti savo žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominį dydį, išreikštą EDV, turėtų kreiptis į gyvenamosios vietos seniūniją arba į rajono savivaldybės žemės ūkio skyrių, arba į artimiausią Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos biurą, arba paskambinti į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos Mokesčių informacijos skyrių telefonu 1882.

49. Žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų mokestinės prievolės ir jų lengvatos taikomos tik tais atvejais, kai gyventojas yra įregistruotas valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu žemės ūkio valdoje, kuri nustatyta tvarka yra įregistruota Žemės ūkio ir kaimo verslo registre, arba nėra įregistruotas valdoje valdytoju ar partneriu, tačiau nustatyta tvarka yra įregistravęs ūkinius gyvūnus įregistravusių subjektų ūkį Ūkinių gyvūnų registre.

IX. ŪKININKŲ IR KITŲ ŽEMĖS ŪKIO VEIKLĄ VYKLANČIŲ GYVENTOJŲ, KURIŲ ŽEMĖS ŪKIO VALDOS (ŪKIO) EKONOMINIS DYDIS YRA MAŽESNIS ARBA LYGUS 2 EUROPINIO DYDŽIO VIENETAMS, PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

50. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis už praėjusių metų laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. yra 2 ir mažiau EDV, patys už save kas mėnesį moka fiksuotas 3 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 24 Lt (3 procentai x 800 Lt).

51. Žemės ūkio veiklą visus kalendorinius metus vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra 2 ir mažiau EDV, metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 3 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už 2009 m. negali būti mažesnė kaip 288 Lt (3 procentai x 12 mėn. x 800 Lt).

52. Žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis

dydis yra 2 ir mažiau EDV, privalomojo sveikatos draudimo įmokos pradedamos skaičiuoti nuo to mėnesio, kada gyventojas:

52.1. įregistruojamas žemės ūkio valdos nariu – valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu – Žemės ūkio ir kaimo verslo registre arba

52.2. jeigu nėra įregistruotas žemės ūkio valdos nariu – valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu, – įregistruoja ūkinius gyvūnus įregistravusių subjektų ūkį Ūkinių gyvūnų registre.

Atitinkamai už šį mėnesį turi būti sumokama mėnesinė taisyklių 50 punkte nurodyto dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmoka.

53. Privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

54. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

55. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra 2 ir mažiau EDV, žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų kategorijoje privalomojo sveikatos draudimo įmokų už save atitinkamą mėnesį neprivalo mokėti, jei bent vieną to mėnesio dieną jie moka (arba už juos yra mokamos) privalomojo sveikatos draudimo įmokos pagal SDĮ 17 straipsnio 1–6 dalis ir (arba) jie bent vieną atitinkamo mėnesio dieną priklauso bent vienai asmeniui, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai.

Pavyzdys

Žemės ūkio veiklą vykdančias gyventojas, kurio žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra 2 EDV, dirba pagal darbo sutartį 2009 m. sausio–birželio mėnesiais, tačiau atleidžiamas iš darbo 2009 m. liepos 2 dieną. Šis asmuo privalomojo sveikatos draudimo įmokas kaip žemės ūkio veiklą vykdančias gyventojas, kurio žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra 2 ir mažiau EDV, pradeda mokėti nuo 2009 m. rugpjūčio mėnesio (mėnesinės įmokos sumokėjimo terminas – rugpjūčio 31 diena).

**X. ŪKININKŲ IR KITŲ ŽEMĖS ŪKIO VEIKLĄ VYKdanČIŲ GYVENTOJŲ,
KURIŲ ŽEMĖS ŪKIO VALDOS (ŪKIO) EKONOMINIS DYDIS YRA DIDESNIS
NEGU 2 EUROPINIO DYDŽIO VIENETAI, TAČIAU NEVIRŠIJA AR YRA LYGUS
14 EUROPINIO DYDŽIO VIENETŲ, PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO
ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA**

56. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis už praėjusių metų laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. yra didesnis negu 2 EDV, tačiau neviršija ar yra lygus 14 EDV, patys už save kas mėnesį moka fiksuotas 9 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

57. Žemės ūkio veiklą visus kalendorinius metus vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis negu 2 EDV, tačiau neviršija ar yra lygus 14 EDV, metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9 procentai 12

minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už 2009 m. negali būti mažesnė kaip 864 Lt (9 procentai x 12 mėn. x 800 Lt).

58. Žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis negu 2 EDV, tačiau neviršija ar yra lygus 14 EDV, privalomojo sveikatos draudimo įmokos pradedamos skaičiuoti nuo to mėnesio, kada gyventojas:

58.1. įregistruojamas žemės ūkio valdos nariu – valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu – Žemės ūkio ir kaimo verslo registre arba

58.2. jeigu nėra įregistruotas žemės ūkio valdos nariu – valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu, – įregistruoja ūkinius gyvūnus įregistravusių subjektų ūkį Ūkinių gyvūnų registre.

Atitinkamai už šį mėnesį turi būti sumokama mėnesinė taisyklių 56 punkte nurodyto dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmoka.

59. Privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

60. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

61. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis negu 2 EDV, tačiau neviršija ar yra lygus 14 EDV, žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų kategorijoje privalomojo sveikatos draudimo įmokų už save atitinkamą mėnesį neturi mokėti, jei bent vieną to mėnesio dieną jie moka (arba už juos yra mokamos) privalomojo sveikatos draudimo įmokos pagal SDĮ 17 straipsnio 1–6 dalis ir (arba) jie bent vieną atitinkamo mėnesio dieną priklauso bent vienai asmeniui, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai.

Pavyzdys

Žemės ūkio veiklą vykdančias gyventojas, kurio žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra 10 EDV, vykdo individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2009 m. liepos 2 d. ir šiais mėnesiais moka mėnesines privalomojo sveikatos draudimo įmokas kaip asmuo, vykdančias individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą. Privalomojo sveikatos draudimo įmoką šis asmuo, kaip vykdančias individualią veiklą įsigijus verslo liudijimą, už liepos mėnesį taip pat dar privalo sumokėti. Gyventojas privalomojo sveikatos draudimo įmokas kaip žemės ūkio veiklą vykdančias gyventojas, kurio žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis negu 2 EDV, tačiau neviršija ar yra lygus 14 EDV, pradeda mokėti nuo 2009 m. rugpjūčio mėnesio (mėnesinės įmokos sumokėjimo terminas – rugpjūčio 31 diena).

XI. ŪKININKŲ IR KITŲ ŽEMĖS ŪKIO VEIKLĄ VYKLANČIŲ GYVENTOJŲ, KURIŲ ŽEMĖS ŪKIO VALDOS (ŪKIO) EKONOMINIS DYDIS YRA DIDESNIS NEI 14 EUROPINIO DYDŽIO VIENETŲ, PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

62. Žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis

dydis už praėjusių metų laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. yra didesnis kaip 14 EDV, mokamų privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydis už 2009 metų mokestinį laikotarpį yra 3 procentai nuo per kalendorinius metus gautų individualios žemės ūkio veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų.

63. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV, kas mėnesį moka avansines 9 procentų minimalios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

64. Žemės ūkio veiklą vykdančių gyventojų, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis nei 14 EDV, privalomojo sveikatos draudimo įmokos pradedamos skaičiuoti nuo to mėnesio, kada gyventojas:

64.1. įregistruojamas žemės ūkio valdos nariu – valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu – žemės ūkio ir kaimo verslo registre arba,

64.2. jeigu nėra įregistruotas žemės ūkio valdos nariu – valdos valdytoju arba valdos valdytojo partneriu, – įregistruoja ūkinius gyvūnus įregistravusių subjektų ūkį Ūkinių gyvūnų registre.

Atitinkamai už šį mėnesį turi būti sumokama mėnesinė taisyklių 63 punkte nurodyto dydžio avansinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka.

65. Avansinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

66. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių avansines įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

67. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV, gali avansinių įmokų kas mėnesį nemokėti tais mėnesiais, kuriais jie bent vieną to mėnesio dieną gauna pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, arba (ir) bent vieną to mėnesio dieną priklauso bent vienai asmeniui, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai, – tokie asmenys privalomojo sveikatos draudimo įmokas sumoka taisyklių 68 punkto nustatyta tvarka.

Pavyzdys

Žemės ūkio veiklą vykdančias gyventojas, kurio žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra 20 EDV, 2009 m. pradžioje dirba pagal darbo sutartį, tačiau atleidžiamas iš darbo 2009 m. kovo 3 dieną. Šis asmuo avansinės privalomojo sveikatos draudimo įmokos už kovo mėnesį mokėti neprivalo, jis pirmąją avansinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką privalo sumokėti už balandžio mėnesį (iki balandžio 30 dienos).

68. Žemės ūkio veiklą vykdančios gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV, pasibaigus kalendoriniams metams perskaičiuoja privalomojo sveikatos draudimo įmokas ir, jei reikia, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos primoka skirtumą, kad jų metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už 2009 metų mokestinį laikotarpį sudarytų 3 procentus nuo per

kalendorinius metus gautų individualios žemės ūkio veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų.

69. Žemės ūkio veiklą visus kalendorinius metus vykdančių gyventojų, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV, bendra metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka, mokama už 2009 metų mokestinį laikotarpį, negali būti mažesnė kaip 3 procentai 12 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių sumos dydžio, išskyrus asmenis, kurie tą mokestinį laikotarpį dar kartu gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausė bent vienai asmenių, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai, ir (ar) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

70. Žemės ūkio veiklą visus kalendorinius metus vykdančių gyventojų, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV, nustatyta maksimali metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka skaičiuojama nuo individualios žemės ūkio veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų sumos, ne didesnės kaip 12 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių sumos.

Pavyzdys

2008 m. gruodžio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl einamųjų 2009 metų draudžiamųjų pajamų dydžio patvirtinimo“ Nr. 1367 (Žin., 2008, Nr. [150-6100](#)) 2009 m. patvirtintas einamųjų 2009 metų draudžiamųjų pajamų dydis – 1488 Lt, todėl maksimali metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už 2009 m. skaičiuojama nuo individualios žemės ūkio veiklos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų sumos, ne didesnės nei 17 856 Lt (12×1488 Lt), ir yra lygi 536 Lt ($3 \text{ procentai} \times 17\,856$ Lt).

71. 2009 metų mokestinį laikotarpį tik žemės ūkio veiklą vykde gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV, ir kurių per 2009 metų mokestinį laikotarpį sumokėtų avansinių mėnesinių privalomojo sveikatos draudimo įmokų suma viršija 3 procentus 12 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių sumos, gali susigrąžinti šią permoką pateikę gyventojų Metinę pajamų deklaraciją.

XII. NUOLATINIŲ LIETUVOS GYVENTOJŲ, GAUNANČIŲ KITAS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIU APMOKESTINAMĄSIAS PAJAMAS, PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

72. Nuolatiniai Lietuvos gyventojai, kaip jie apibrėžti GPMĮ, gaunantys kitas, negu SDĮ 17 straipsnio 1–6 dalyse nurodytos, pajamas, nuo kurių GPMĮ nustatyta tvarka turi būti išskaičiuotas ir (ar) sumokėtas gyventojų pajamų mokestis (toliau – kitos gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamosios pajamos), nuo šių pajamų, išskyrus išmokas, mokamas pasibaigus ar nutraukus gyvybės draudimo ar pensijų kaupimo sutartį, moka 6 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

73. Privalomojo sveikatos draudimo įmokas, skaičiuojamas nuo kitų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų, moka tik nuolatiniai Lietuvos gyventojai.

74. Asmenų darbo užmokesčio pajamos, gautos iš Lietuvos, nuo kurių nėra skaičiuojamos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio 5 punkte nurodytos socialinio draudimo įmokos, taip pat gyventojui išmokamos **ligos, motinystės, motinystės (tėvystės), tėvystės** pašalpos, iš fizinių asmenų, taip pat iš užsienio valstybių gauti autoriniai atlyginimai, sporto, atlikėjų pajamos, jeigu nuo šių pajamų turi būti mokamas gyventojų pajamų mokestis (šios pajamos nėra atleistos nuo pajamų mokesčio Lietuvoje), privalomojo sveikatos draudimo įmokomis apmokestinami vadovaujantis šio taisyklių skyriaus nuostatomis.

75. Neapmokestinamasis pajamų dydis (NPD) ir papildomas neapmokestinamasis pajamų dydis (PNPD), kurie yra taikomi apskaičiuojant gyventojų pajamų mokestį nuo su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, apskaičiuojant privalomojo sveikatos draudimo įmokas, neatimamas, išskyrus Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme nurodytas iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų mokamas pašalpas, nuo kurių GPMĮ nustatyta tvarka turi būti išskaičiuotas gyventojų pajamų mokestis.

76. Kai nuolatiniai Lietuvos gyventojai kalendoriniais metais gauna pajamų, nurodytų taisyklių 72 punkte, kurios pagal GPMĮ priskiriamos B klasės pajamoms, privalomojo sveikatos draudimo įmokos nuo šių pajamų turi būti deklaruojamos ir sumokamos ne vėliau kaip iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos.

77. Kai nuolatiniai Lietuvos gyventojai gauna pajamų, nurodytų taisyklių 72 punkte, kurios pagal GPMĮ priskiriamos A klasės pajamoms, privalomojo sveikatos draudimo įmokas nuo tokių pajamų apskaičiuoja ir sumoka tokias pajamas išmokantis asmuo šiais terminais: jeigu tokia išmoka išmokama iki mokestinio laikotarpio atitinkamo mėnesio 15 dienos, išskaičiuota privalomojo sveikatos draudimo įmoka sumokama iki to paties mėnesio 15 dienos, jei išmoka išmokama po mokestinio laikotarpio atitinkamo mėnesio 15 dienos, išskaičiuota privalomojo sveikatos draudimo įmoka turi būti sumokėta iki to paties mėnesio paskutinės dienos.

78. Taisyklių 77 punkte nurodytas pajamas išmokėjęs asmuo nuo šių pajamų apskaičiuotas privalomojo sveikatos draudimo įmokas deklaruoja Mėnesinėje pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijoje, patvirtintoje Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2004 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. VA-7 „Dėl Mėnesinės pajamų mokesčio nuo A klasės pajamų deklaracijos formos, jos priedų formų bei jų pildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [14-449](#)), ir Metinės A klasės išmokų, nuo jų išskaičiuoto ir sumokėto pajamų mokesčio deklaracijoje, patvirtintoje Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2004 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. VA-145 „Dėl Metinės A klasės išmokų, nuo jų išskaičiuoto ir sumokėto pajamų mokesčio deklaracijos formos, jos priedų formų bei jų pildymo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [134-4889](#)).

79. Nuolatinis Lietuvos gyventojas iš Lietuvos vienetų, užsienio vienetų per jų nuolatinės buveines arba iš nenuolatinių Lietuvos gyventojų per jų nuolatinės bazes gavęs ne individualios veiklos nenukirsto miško, apvaliosios medienos, netauriųjų metalų laužo pardavimo arba kitokio perleidimo nuosavybėn pajamų, nuo kurių buvo išskaičiuotas pajamų mokestis ir privalomojo sveikatos draudimo įmokos, pateikęs išlaidas pagrindžiančius dokumentus ir Prašymą perskaiciuoti pajamų mokestį, sveikatos draudimo įmokas ir grąžinti permoką, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2003 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. V-21 „Dėl Prašymo perskaiciuoti pajamų mokestį pateikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [10-387](#)), turi teisę perskaiciuoti privalomojo sveikatos draudimo įmokas. Įmokos taip pat gali būti perskaiciuojamos gyventojų Metinėje pajamų deklaracijoje.

80. Nuolatiniai Lietuvos gyventojai, gavę pajamų iš užsienio valstybės, kurių apmokestinimui, vadovaujantis GPMĮ nuostatomis, yra taikomas atleidimo nuo mokesčio metodas, nuo tokių pajamų privalomojo sveikatos draudimo įmokų nemoka.

81. Nuolatiniai Lietuvos gyventojai, gavę pajamų iš užsienio valstybės, kurių apmokestinimui, vadovaujantis GPMĮ nuostatomis, yra taikomas kredito (atskaitymo) metodas, nuo iš užsienio valstybės gautų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų moka privalomojo sveikatos draudimo įmokas, nurodytas taisyklių 72 punkte.

82. Nuolatinių Lietuvos gyventojų, gaunančių pajamų, nurodytų taisyklių 72 punkte, bendra metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, išskyrus asmenis, kurie tą mokestinį laikotarpį dar kartu gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausė bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4

dalyje, kategorijai arba (ir) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

XIII. SAVARANKIŠKAI BESIDRAUDŽIANČIŲ ASMENŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO TVARKA

83. Asmenys, kurie nepriklauso išvardytiems SDĮ 17 straipsnio 1–8 dalyse ir nepriskiriami bent vienai asmenų, išvardytų 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai (toliau – savarankiškai besidraudžiantys asmenys), savarankiškai moka privalomojo sveikatos draudimo įmokas šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka. Jeigu asmuo bent vieną dieną per mėnesį priklauso išvardytiems SDĮ 17 straipsnio 1–8 dalyse ir moka privalomojo sveikatos draudimo įmokas bet kurioje iš šių asmenų kategorijoje arba priskiriamas bent vienai asmenų, išvardytų 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai, privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėjimo tikslais jis laikomas priklausančiu išvardytiems SDĮ 17 straipsnio 1–8 dalyse arba priskiriamu bent vienai asmenų, išvardytų 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai visą tą mėnesį.

Pavyzdys

Asmuo 2009 m. pradžioje dirba pagal darbo sutartį, tačiau atleidžiamas iš darbo 2009 m. kovo 3 dieną ir nuo šios dienos nepriklauso išvardytiems SDĮ 17 straipsnio 1–8 dalyse ir nėra laikomas apdraustuoju privalomuoju sveikatos draudimu valstybės lėšomis. Šis asmuo savarankiškai privalomojo sveikatos draudimo įmokos už kovo mėnesį mokėti neprivalo, jis pirmąją privalomojo sveikatos draudimo įmoką kaip savarankiškai besidraudžiantis asmuo privalo sumokėti už balandžio mėnesį (iki balandžio 30 dienos).

84. Savarankiškai besidraudžiantys asmenys, gyvenamosios vietos teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai pateikę Nuolatinio Lietuvos gyventojų registravimo į Mokesčių mokėtojų registrą prašymo FR0792 formą, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2005 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. VA-29 „Dėl nuolatinio Lietuvos gyventojų registravimo į mokesčių mokėtojų registrą/išregistravimo iš mokesčių mokėtojų registro“ (Žin., 2005, Nr. [46-1537](#); 2009, Nr. [117-5064](#)) ir šiuo būdu užsiregistravę Mokesčių mokėtojų registre, už save kas mėnesį moka fiksuotas 9 procentų minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

Pavyzdys

2007 m. gruodžio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ Nr. 1368 (Žin., 2007, Nr. [137-5592](#)) nuo 2008 m. nustatyta minimalioji mėnesinė alga – 800 Lt, todėl mėnesinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka už 2009 m. turi būti lygi 72 Lt (9 procentai x 800 Lt).

85. Privalomojo sveikatos draudimo įmoka už atitinkamą mėnesį sumokama iki to mėnesio paskutinės dienos.

86. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus.

87. Savarankiškai besidraudžiantys asmenys į privalomojo sveikatos draudimo mokėtojų sąrašus įtraukiami nuo įsiregistravimo Mokesčių mokėtojų registre dienos (už šį mėnesį turi būti sumokama mėnesinė taisyklių 84 punkte nurodyto dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmoka).

88. Šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka savarankiškai besidraudžiantys asmenys,

kurie užsiima savarankiška tęstine kūrybine veikla, yra sportininkai arba atlikėjai, kurie nevykdo jokios kitos veiklos, dėl kurios atsirastų prievolė patiems (už juos) mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas kitoje draudžiamųjų asmenų kategorijoje, ir kurie taip pat nepatenka į asmenų, išvardytų 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijas, o autorinį atlyginimą, sporto arba atlikėjo pajamas gauna ne kiekvieną mėnesį, turi teisę iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos perskaičiuoti per mokestinį laikotarpį sumokėtas ir mokėtinas privalomojo sveikatos draudimo įmokas pateikdami gyventojų Metinę pajamų deklaraciją.

88.1. Jeigu asmenų, nurodytų taisyklių 88 punkte, per mokestinį laikotarpį faktiškai išskaičiuotų ir sumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo autorinių atlyginimų, sporto arba atlikėjo pajamų, suma yra lygi arba viršija 9 procentus 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydį, tuomet šiems gyventojams sugrąžinamos visos per mokestinių metų laikotarpį šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka savarankiškai į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėtos privalomojo sveikatos draudimo įmokos, pateikus gyventojų Metinę pajamų deklaraciją.

88.2. Jeigu asmenų, nurodytų taisyklių 88 punkte, per mokestinį laikotarpį faktiškai išskaičiuotų ir sumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo autorinių atlyginimų, sporto arba atlikėjo pajamų, suma yra mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, gyventojams, pateikus gyventojų Metinę pajamų deklaraciją, sugrąžinama ta per mokestinį laikotarpį šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka savarankiškai į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų dalis, kuri, susumavus savarankiškai sumokėtas privalomojo sveikatos draudimo įmokas su išskaičiuotų ir sumokėtų 9 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo autorinių atlyginimų, sporto arba atlikėjo pajamų suma, viršija 9 procentus 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydį.

Pavyzdys

2009 metų mokestiniu laikotarpiu kūrybine veikla užsiimantis gyventojas, užsiregistravęs gyvenamosios vietos teritorinėje valstybinėje mokesčių inspekcijoje, kiekvieną mėnesį moka po 72 Lt dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą kaip savarankiškai besidraudžiantis gyventojas (įmokos kodas 1901). Šis gyventojas 2009 metais autorinį atlyginimą gavo du kartus – kovo ir spalio mėnesiais. Ir vieną, ir kitą mėnesį gyventojas autorinio atlyginimo gavo po 1000 Lt. Taigi draudėjas (autorinį atlyginimą išmokėjęs asmuo) iš šio gyventojų kovo bei spalio mėnesiais gautų autorinių atlyginimų išskaičiavo bei sumokėjo iš viso po **90 Lt** (1000 Lt x 9 proc.) privalomojo sveikatos draudimo įmokų į Valstybinio socialinio draudimo fondo (SODROS) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą. Gyventojui 2009 metų kovo ir spalio mėnesiais pačiam 72 Lt privalomojo sveikatos draudimo įmokos mokėti nereikia, nes nuo autorinio atlyginimo šiais mėnesiais buvo sumokėta po 90 Lt, t. y. daugiau kaip 72 Lt.

Iš viso per 2009 metus gyventojas į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, kaip **savarankiškai** besidraudžiantis gyventojas, sumokėjo **720 Lt** (72 Lt x 10 mėnesių). Kadangi nuo autorinių atlyginimų išskaičiuota metinė privalomojo sveikatos draudimo įmoka yra **180 Lt** (90 Lt x 2 mėnesiai), t. y. mažiau nei 864 Lt, 2009 metams pasibaigus, gyventojui sugrąžinami **36 Lt** ((720 Lt + 180 Lt) – 864 Lt), šiam pateikus Metinę pajamų deklaraciją.

89. Šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka savarankiškai besidraudžiantys asmenys,

kurie per mokestinį laikotarpį gauna kitų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų, nurodytų taisyklių XII skyriuje, turi teisę iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos perskaičiuoti per mokestinį laikotarpį sumokėtas ir mokėtinas privalomojo sveikatos draudimo įmokas pateikdami gyventojų Metinę pajamų deklaraciją.

89.1. Jeigu asmenų, nurodytų taisyklių 89 punkte, per mokestinį laikotarpį faktiškai (išskaičiuotų ir) sumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taisyklių XII skyriaus nustatyta tvarka skaičiuojamų nuo kitų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų, suma yra lygi arba viršija 9 procentus 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydį, tuomet šiems gyventojams sugrąžinamos visos per mokestinį laikotarpį šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka savarankiškai į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėtos privalomojo sveikatos draudimo įmokos, pateikus gyventojų Metinę pajamų deklaraciją.

89.2. Jeigu asmenų, nurodytų taisyklių 89 punkte, per mokestinį laikotarpį faktiškai išskaičiuotų ir sumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taisyklių XII skyriaus nustatyta tvarka skaičiuojamų nuo kitų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų, suma yra mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, gyventojams, pateikus gyventojų Metinę pajamų deklaraciją, sugrąžinama ta per mokestinį laikotarpį šio taisyklių skyriaus nustatyta tvarka savarankiškai į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų dalis, kuri, susumavus savarankiškai sumokėtas privalomojo sveikatos draudimo įmokas su (išskaičiuotų ir) sumokėtų 6 procentų dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taisyklių XII skyriaus nustatyta tvarka skaičiuojamų nuo kitų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų suma, viršija 9 procentus 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydį.

Pavyzdys

2009 metų mokestiniu laikotarpiu gyventojas, užsiregistravęs gyvenamosios vietos teritorinėje valstybinėje mokesčių inspekcijoje, kiekvieną mėnesį 1901 įmokos kodu moka po 72 Lt dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmokas į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą kaip savarankiškai besidraudžiantis gyventojas. Šis gyventojas 2009 metų spalio mėnesį gavo 10 000 Lt dividendų, nuo kurių buvo išskaičiuota ir sumokėta **600 Lt** (10 000 Lt x 6 proc.) dydžio privalomojo sveikatos draudimo įmoka. Gyventojui 2009 spalio mėnesį pačiam 72 Lt privalomojo sveikatos draudimo įmokos mokėti nereikia, nes nuo gautų dividendų buvo išskaičiuota ir sumokėta 600 Lt, t. y. daugiau kaip 72 Lt.

Kadangi per 2009 metus gyventojas į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, kaip **savarankiškai** besidraudžiantis gyventojas, iš viso sumokėjo **792 Lt** (72 Lt x 11 mėnesių), o nuo jo gautų dividendų per metus išskaičiuota ir sumokėta privalomojo sveikatos draudimo įmoka lygi **600 Lt**, 2009 metams pasibaigus, gyventojui pateikus Metinę pajamų deklaraciją, jam sugrąžinami jo maksimalią metinę privalomojo sveikatos draudimo įmoką 864 Lt viršijantys **528 Lt** ((792 Lt + 600 Lt) – 864 Lt).

XIV. ATLEIDIMAS NUO VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS ADMINISTRUOJAMŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ MOKĖJIMO, KAI ASMENIUI YRA TAIKOMI Kitos VALSTYBĖS TEISĖS AKTAI

90. Asmuo, kuriam, remiantis 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims,

savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 1 tomas, p. 35) ir 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 574/72, nustatančio pirmojo reglamento įgyvendinimo tvarką (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 1 tomas, p. 83), nuostatomis, taikomi kitos ES, EEE valstybės narės ar Šveicarijos socialinį (įskaitant ir sveikatos) draudimą reglamentuojantys teisės aktai, atleidžiamas nuo Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamų privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėjimo, jeigu šis asmuo gyvenamosios vietos teritorinei valstybinei mokesčių inspekcijai pateikia atitinkamos formos pažymą (E 101, E 102, E 103, E 106) ar kitos ES, EEE valstybės narės ar Šveicarijos kompetentingos įstaigos, atsakingos už taikytinos teisės nustatymą, įgyvendinant minėtus ES socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentus, raštišką laisvos formos patvirtinimą, kad asmuo yra apdraustas socialiniu (įskaitant sveikatos) draudimu toje kitoje ES ar EEE valstybėje narėje (ar Šveicarijoje).

XV. VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS ADMINISTRUOJAMŲ PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKŲ DEKLARAVIMO IR SUMOKĖJIMO TVARKA

91. Pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos patys arba per savo įgaliotus asmenis privalo pateikti mokesčio administratoriui gyventojų Metinę pajamų deklaraciją už praėjusį mokestinį laikotarpį ir joje deklaruoti pajamas, nuo kurių skaičiuojamos privalomojo sveikatos draudimo įmokos, bei apskaičiuotas, išskaičiuotas ir sumokėtas praėjusio mokestinio laikotarpio privalomojo sveikatos draudimo įmokų sumas asmenys, kurie per tą mokestinį laikotarpį priklausė šioms asmenų grupėms:

91.1. asmenys, vykdantys individualią veiklą neįsigijus verslo liudijimų;

91.2. asmenys, vykdantys individualią veiklą įsigijus verslo liudijimus;

91.3. individualių įmonių savininkai;

91.4. ūkinių bendrijų nariai;

91.5. žemės ūkio veiklą vykdantys gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra mažesnis arba lygus 14 EDV ir kurių pajamos iš žemės ūkio veiklos per mokestinį laikotarpį viršijo 10 000 Lt;

91.6. žemės ūkio veiklą vykdantys gyventojai, kurių žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis yra didesnis kaip 14 EDV;

91.7. nuolatiniai Lietuvos gyventojai, gaunantys kitų gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinamųjų pajamų, kurios pagal GPMĮ nuostatas priskiriamos B klasės pajamoms.

92. Pasibaigus mokestiniam laikotarpiui, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos patys arba per savo įgaliotus asmenis turi teisę pateikti mokesčio administratoriui gyventojų Metinę pajamų deklaraciją už praėjusį mokestinį laikotarpį ir joje deklaruoti pajamas, nuo kurių skaičiuojamos privalomojo sveikatos draudimo įmokos, bei apskaičiuotas, išskaičiuotas ir sumokėtas praėjusio mokestinio laikotarpio privalomojo sveikatos draudimo įmokų sumas, susigražinti (ar įskaityti) privalomojo sveikatos draudimo įmokos permoką:

92.1. taisyklių 88 punkte nurodyti asmenys;

92.2. taisyklių 89 punkte nurodyti asmenys.

93. Asmenys, išskyrus tuos, kurie per mokestinį laikotarpį gavo pajamų, nurodytų SDĮ 17 straipsnio 1 ir 2 dalyse, priklausė bent vienai asmenų, išvardytų SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, kategorijai ir (ar) buvo išvardyti Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, kurių bendra metinė faktiškai sumokėta (nuo pajamų išskaičiuota) privalomojo sveikatos draudimo įmokų suma per tą mokestinį laikotarpį yra mažesnė kaip 9 procentai 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžio, iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos primoka skirtumą, kad jų metinė privalomojo sveikatos

draudimo įmokų suma būtų lygi 9 procentų 12 minimaliųjų mėnesinių algų, galiojančių tų metų kiekvieno atitinkamo mėnesio paskutinę dieną, dydžiui.

94. Mėnesinės privalomojo sveikatos draudimo įmokos už atitinkamą mėnesį sumokamos iki to mėnesio paskutinės dienos. Jeigu paskutinė kalendorinio mėnesio diena yra ne darbo ar oficialios šventės diena, paskutinė įmokos sumokėjimo diena yra po jos einanti darbo diena.

95. Privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai gali apskaičiuoti bei sumokėti ir ateinančių laikotarpių mėnesines (įskaitant avansines) įmokas, tačiau ne daugiau kaip už einamuosius kalendorinius metus. Jeigu sumokėjus ateinančių laikotarpių mėnesines (įskaitant avansines) privalomojo sveikatos draudimo įmokas pakeičiama tais mėnesiais, už kuriuos įmokos yra sumokėtos, galiojanti minimali mėnesinė alga ir dėl to susidaro privalomojo sveikatos draudimo įmokos skirtumas, šį skirtumą gyventojai privalo primokėti iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos. Jeigu sumokėjus ateinančių laikotarpių mėnesines (įskaitant avansines) privalomojo sveikatos draudimo įmokas pakeičiama tais mėnesiais, už kuriuos įmokos yra sumokėtos, galiojanti minimali mėnesinė alga ir dėl to susidaro privalomojo sveikatos draudimo įmokos permoka, ši permoka grąžinama ar įskaitoma mokesčių mokėtojo prašymu.

96. Asmenys, patenkantys į kelias privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamųjų asmenų kategorijas, privalomojo sveikatos draudimo įmokas, mokamas kas mėnesį, įskaitant avansines įmokas, gali mokėti tik vienoje asmenų kategorijoje.

97. Asmenys, per mokestinį laikotarpį gavę kelių rūšių privalomojo sveikatos draudimo įmokomis apmokestinamųjų pajamų privalomojo sveikatos draudimo įmokas moka atitinkamai nuo šių kiekvienos per mokestinį laikotarpį gautų pajamų rūšies, taisyklių nustatyta tvarka.

98. Mėnesinės ir metinės privalomojo sveikatos draudimo įmokos sumokamos į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą. Mokėjimo dokumente turi būti nurodomas įmokos kodas, patvirtintas bendru Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V-57/1B-160 „Dėl mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, savivaldybių biudžetus bei valstybės pinigų fondus kodų sąrašo“ (Žin., 2003, Nr. [23-982](#)), taip pat lėšų gavėjo pavadinimas – Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR FM.

99. Privalomojo sveikatos draudimo įmokas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos per 3 dienas perveda į Valstybinės ligonių kasos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto sąskaitą.

XVI. PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO DELSPINIGIŲ APSKAIČIAVIMO, ĮMOKŲ IŠIEŠKOJIMO IR GRĄŽINIMO TVARKA

100. Jei taisyklėse nurodyti privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai SDĮ ir taisyklėse nustatytais terminais nesumoka metinių privalomojo sveikatos draudimo įmokų, ši mokestinė nepriemoka iš jų išieškoma bendra Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

101. Permokėtos privalomojo sveikatos draudimo įmokų sumos grąžinamos Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

XVII. ASMENYS, IŠVARDYTI SDĮ 6 STRAIPSNIO 4 DALYJE

102. Asmenys, išvardyti SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje, yra:

102.1. asmenys, gaunantys Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą bet kurios rūšies pensiją ar šalpos kompensaciją;

102.2. nedirbantys darbingo amžiaus asmenys, užsiregistravę gyvenamosios vietos darbo biržoje kaip norintys ir galintys dirbti tam tikrą darbą;

102.3. nedirbantys darbingo amžiaus asmenys, turintys būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą pensijai gauti;

102.4. moterys, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteiktos nėštumo ir gimdymo atostogos, bei nedirbančios moterys jų nėštumo laikotarpiu 70 dienų iki gimdymo ir 56 dienas po gimdymo;

102.5. vienas iš tėvų (įtėvių), auginantis vaiką iki 8 metų, taip pat vienas iš tėvų (įtėvių), auginantis du ir daugiau nepilnamečių vaikų;

102.6. asmenys iki 18 metų;

102.7. Lietuvos Respublikos bendrojo lavinimo, profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų dieninių skyrių moksleiviai ir studentai, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiai ir kitų valstybių piliečiai bei asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje, studijuojantys Europos Sąjungos valstybių aukštųjų mokyklų dieniniuose skyriuose;

102.8. valstybės remiami asmenys, gaunantys socialinę pašalpą;

102.9. vienas iš tėvų (įtėvių), globėjas ar rūpintojas, slaugantis namuose asmenį, kuriam nustatytas neįgalumo lygis, arba asmenį, pripažintą nedarbingu iki 24 metų, arba asmenį, pripažintą nedarbingu iki 26 metų dėl ligų, atsiradusių iki 24 metų;

102.10. asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka pripažinti neįgaliaisiais;

102.11. asmenys, sergantys visuomenei pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, kurios įtrauktos į Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą sąrašą;

102.12. pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai – kariai savanoriai, laisvės kovų dalyviai; reabilituoti politiniai kaliniai ir jiems prilyginti asmenys, tremtiniai bei jiems prilyginti asmenys ir asmenys, nukentėję 1991 m. sausio 13-osios ar kituose įvykiuose gindami Lietuvos nepriklausomybę ir valstybingumą;

102.13. asmenys, prisidėję prie Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinių likvidavimo;

102.14. buvusieji geto ir buvusieji mažamečiai fašistinių prievartinio įkalinimo vietų kaliniai;

102.15. valstybės pripažįstamų tradicinių religinių bendruomenių dvasininkai, dvasininkų rengimo mokyklų studentai ir vienuolių noviciatuose atliekantys vienuolinę formaciją naujokai;

102.16. asmenys, kuriems įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas Afganistano karo dalyvių teisinis statusas;

102.17. nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai;

102.18. papildomą ir laikiną apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai: asmenys iki 18 metų, asmenys, kuriems nustatyta liga ar organizmo būklė, įrašyta į Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintą sąrašą, vieniši tėvai, auginantys nepilnamečius vaikus, moterys nėštumo laikotarpiu 70 dienų (suėjus 28 nėštumo savaitėms ir daugiau) iki gimdymo ir 56 dienas po gimdymo, asmenys, kuriems sukako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytas senatvės pensijos amžius;

102.19. nesukakęs senatvės pensijos amžiaus ir neturintis draudžiamųjų pajamų Respublikos Prezidento sutuoktinis – Respublikos Prezidento kadencijos laikotarpiu.

XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

103. Šiomis taisyklėmis vadovaujasi privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėtojai, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos ir apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų darbuotojai, atsakingi už privalomojo sveikatos draudimo įmokų teisingą administravimą ir mokėjimų kontrolę.

**VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS PRIVALOMOJO SVEIKATOS
DRAUDIMO ĮMOKŲ SUMOKĖJIMO KODAI**

Privalomojo sveikatos draudimo įmokos	
Ūkinių bendrijų narių	1801
Individualių įmonių savininkų	1811
Asmenų, vykdančių individualią veiklą pagal verslo liudijimus, galiojančius nuo 2009-01-01	1891
Asmenų, vykdančių individualią veiklą pagal verslo liudijimus, galiojančius iki 2008-12-31	1821
Asmenų, vykdančių individualią veiklą be verslo liudijimų	1831
Ūkininkų, už laikotarpį iki 2008-12-31	1841
Ūkininkų už partnerius (pilnamečius ūkių narius), dirbančius ūkyje, už laikotarpį iki 2008-12-31	1851
Asmeninių ūkių naudotojų, už laikotarpį iki 2008-12-31	1861
Asmeninių ūkių naudotojų už pilnamečius šeimos narius, dirbančius ūkyje, už laikotarpį iki 2008-12-31	1871
Žemės naudotojų, už laikotarpį iki 2008-12-31	1881
Kitų asmenų, savarankiškai mokančių įmokas	1901
Asmenų, kurių žemės ūkio valdos dydis yra ne didesnis kaip 2 europinio dydžio vienetai	1791
Asmenų, kurių žemės ūkio valdos dydis yra didesnis kaip 2, bet ne didesnis kaip 14 europinio dydžio vienetų	1921
Asmenų, kurių žemės ūkio valdos dydis yra didesnis kaip 14 europinio dydžio vienetų	1931
Nuolatinių Lietuvos gyventojų nuo kitų pajamų, nuo kurių mokamas gyventojų pajamų mokestis	1941
Išskaičiuojančių asmenų nuo nuolatinių Lietuvos gyventojų kitų pajamų, nuo kurių išskaičiuojamas gyventojų pajamų mokestis	1951
Privalomojo sveikatos draudimo įmokos, apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos priskaičiuotos iki 2005-08-01 mokestinio patikrinimo metu	—
Asmenų, kurie moka 3 minimalių mėnesinių algų dydžio įmoką	1959

**ŪKININKŲ IR KITŲ ŽEMĖS ŪKIO VEIKLĄ VYKdanČIŲ GYVENTOJŲ
PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO ĮMOKOS UŽ 2009 METŲ MOKESTINĮ
LAIKOTARPĮ**

Žemės ūkio valdos (ūkio) ekonominis dydis, išreikštas EDV	Mėnesinių PSD įmokų dydis	Įmokų, skaičiuojamų nuo individualios žemės ūkio veiklos apmokestinamųjų pajamų, dydis	Išimtys
2 ir mažiau EDV	po 24 Lt per mėnesį. Per metus iš viso – 288 Lt	nėra	PSD įmokų mokėti nereikia, jeigu asmuo draustas valstybės lėšomis ir (ar) jau kas mėnesį moka PSD įmokas dėl to, kad verčiasi kita veikla.
daugiau negu 2 EDV, tačiau neviršija ar yra lygu 14 EDV	po 72 Lt per mėnesį. Per metus iš viso – 864 Lt	nėra	PSD įmokų mokėti nereikia, jeigu asmuo draustas valstybės lėšomis ir (ar) jau kas mėnesį moka PSD įmokas dėl to, kad verčiasi kita veikla.
daugiau negu 14 EDV	po 72 Lt per mėnesį. Per metus iš viso – 864 Lt	328 Lt bus sugrąžinta gyventojui, kai jis nustatyta tvarka iki kitų metų, einančių po mokestinio laikotarpio, gegužės 1 dienos deklaruos pajamas, kadangi maksimali PSD įmokos suma už 2009 metus yra 536 Lt	Mėnesinių PSD įmokų mokėti nereikia, jeigu asmuo draustas valstybės lėšomis ir (ar) gauna darbo užmokesčio pajamas, tačiau pasibaigus metams PSD įmoką nuo individualios žemės ūkio veiklos apmokestinamųjų pajamų mokėti reikia visiems. Svarbu: metinė PSD įmoka nuo individualios žemės ūkio veiklos pajamų skaičiuojama nuo sumos, ne didesnės nei 17 856 Lt, o maksimali PSD įmokos suma yra 536 Lt.